

Prosjektgruppemøte

17. november 2023

Avsluttende møte

Til stede: Sigurd Alme, Bjørn-Arild Sveen, Erik Forbregd Henriksen, Tom Hjemseteren, Simon Heier, Signe Hjellevad Jørgensen, Astrid Buset, Olav Søderberg, Torbjørn Utigard, Bernhard Svendsgard, Ragnhild Eklid, Roy Andersen (observatør), Kari Bentsdal

Forfall:

Referent: Are Endal Rognes

1 Avsluttende møte

1.1 Dagens møte

Gjennomgang av kjent stoff i dag, men en sjekk av konsensus og prioritering av tiltak og tiltakspakker. Går gjennom tiltakspakkene og innsatsområdene.

Vi vil i dag også ha fokus på beskrivelser av eventuelle dissenser og begrunnelser for disse.

Representanten fra Lesja kommune Sigurd Alme deltok i diskusjonen for innsatsområdene 1, 2, 3, 6 og første del 4. Han forlot møtet etter dette for andre gjøremål.

2 Gjennomgang av innsatsområder og tiltakspakker

2.1 Innsatsområde 1: Gjenopprette funksjonelle trekk til andre villreinområder

Legge E6 og jernbane i tunnel mellom Snøhetta og Knutshø

Må få inn litt mer i dokumentet om kobling til Drivdalen, sikker vei, gode synergieffekter av et slikt tiltak. Både bra for trafikksikkerhet og villreinen.

Konsensus

Legge E6 og jernbane i tunnel mellom Snøhetta og Rondane

Tiltakspakkene er sortert i prioritert rekkefølge og tiltakene er prioritert innad i tiltakspakkene etter prioritet. Effektrangering er veldig grovt, siden det ofte er vanskelig å anslå.

Må få fram at en risikerer å «tømme» et villreinområde for rein dersom de vandrer inn i et annet villreinområde og ikke kommer tilbake. Denne potensielle faren må belyses i dokumentet og beskrives.

Konsensus

2.2 Innsatsområde 2: Gjenopprette et funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og vest, nord for Aursjøen

Tiltak innsatsområde 2 – trinn 1

Sanere Aursjøvegen fra Krøsbekken til hytteområdet ved Aursjøen

Må beskrive hvilke tiltak som står seg godt for seg selv, og hvilke som fungerer best i kombinasjon, for eksempel ferdselsrestriksjoner og sanering av vei over Torbuhalsen.

Flertall, men en dissens

Dissens:

Torbjørn Utigard, Snøhetta villreinutvalg: Det er et veldig drastisk tiltak som vil vanskeliggjøre tilgangen til hytter og for kraftregulanten. Vil heller prøve å innskrenke åpningstider på Aursjøveien før dette tiltaket. Skriver et forslag til dissens og sender Torbjørn som godkjenner dette før det tas inn i planen.

Ferdselsrestriksjon, i utvalgt område rundt Torbuhalsen

Viser frem utkast til kart over dette. Restriksjonen vil gjelde i samme tidsrom som veien er åpen. Unntak for landbruksnæring, slipp, sank, tilsyn, og kraftregulanter. Får negative konsekvenser for fjellstyrrer og andre til jaktkortsalg mm. i denne perioden.

Konsensus

Kortere åpningstid på Aursjøveien fra Litldalen til Krøsbekken, 15. juni til og med 30. oktober

Viktig å ta inn en bestemmelse på hvor tidlig de kan brøyte den opp, i dag brøytes den fra 18. mai og åpnes 1. juni. Vi må gi de nødvendig mulighet til å brøyte opp i forkant, men ikke veldig lenge før, det letter tilgangen til området og fører til mer ferdsel.

Forslag om brøyting for tørking og vedlikehold fra 1. juni og åpning 15. juni. Unntak for landbruksnæring som må drive ettersank av beitedyr etter 30 oktober og for nødvendig drift av anlegg for kraftregulanten.

Konsensus

Stenging av veien fra Eikesdalen til Aursjøen i deler av året. Kun åpning fra 15. juni til og med 30. oktober

Denne går igjen i flere innsatsområder for å synliggjøre viktigheten.

Viktig å ta inn en bestemmelse på hvor tidlig de kan brøyte den opp, i dag brøytes den fra 18. mai og åpnes 1. juni. Vi må gi de nødvendig mulighet til å brøyte opp i forkant, men ikke veldig lenge før, det letter tilgangen til området og fører til mer ferdsel.

Forslag om brøyting for tørking og vedlikehold fra 1. juni og åpning 15. juni. Unntak for landbruksnæring som må drive ettersank av beitedyr etter 30 oktober og for nødvendig drift av anlegg for kraftregulanten.

Konsensus

Campingforbud og fjerning av tilrettelegging for villcamping langs Aursjøvegen

Denne går også igjen i to innsatsområder siden den er aktuell for flere problemstillinger.

Ta inn i tiltaket: Vi bør se på muligheter for en eller noen tilrettelagte plasser langs veien for å gi folk en viss mulighet til camping i området, men da kontrollert og tilrettelagt.

Konsensus

Tiltak innsatsområde 2 – trinn 2

Legge veien over Torbuhalsen i tunnel

Flertall for dette.

Dissens:

Torbjørn ønskes at dette skal prioriteres over sanering av veien over Torbuhalsen, som et trinn 1.

Oppkjøp og fjerning av hytter

Skal en gjøre noe med hytteområdet for eksempel ved Aursjøen må man kjøpe opp og fjerne mange, helst alle hyttene.

Konsensus

2.3 Innsatsområde 3: Gjenopprette et funksjonelt trekk mellom Snøhetta øst og vest, sør for Aursjøen

Ingen vinterbrøyting på Dalsidevegen før 15. juni og etter 30. oktober

Bør kalle dette tiltaket åpne- og stengetid på veien, lik ordlyd som tiltaket for Aursjøvegen. Unntak fra forbudet for landbruksnæring til slipp, sank og lovpålagt tilsyn av bufe på beite.

Brøyting for tørking og vedlikehold på vei fra 1. juni. Viktig at det er like åpne- og stengetider for alle veiene i villreinområdet.

Flertall

Dissens fra representanten fra Lesja kommune. Formulerer denne og sender Sigurd som godkjenner før den tas inn i planen. Ta med noe om at dette er negativt for landbruksnæringa som kan ha behov for å slippe dyr før veien offisielt åpner.

Campingforbud og fjerning av muligheter for villcamping langs Dalsidevegen

Det er i dag en betjent campingplass ved Nysætre og en ubetjent ved Gåsbu. Den ved krysset mellom Dalsidevegen og veien til Nysætre kan føre til mer ferdsel i trekkområdet ved Filling og kan sånn sett være ugunstig for villreinens trekk i området. Det er mest teltcamping på disse plassene, men også noen bobiler. De fleste som camper på plassen i veikrysset, går nordover fra plassen og ikke sørover og inn i trekkområdet. Det er ønskelig å beholde eksisterende campingplasser som et kanaliseringstiltak og som et tilbud til folk som besøker området.

Denne tittelen på tiltaket skal brukes: Campingforbud og fjerning av muligheter for villcamping langs Dalsidevegen med sideveier.

Konsensus

2.4 Innsatsområde 4 – Snøhetta Øst

Innsatsområde 4A: Opprettholde og bedre villreinsens trekkmuligheter øst for Snøhetta-massivet

Tiltak innsatsområde 4 – trinn 1

Ferdelsrestriksjon, 1. august – 1. mars i utvalgt område.

Viser til utkast og kart som harmonerer med det som ble diskutert på forrige møte i gruppa. Moskusstien og stien opp til viewpoint SNØHETTA og området rundt er unntatt forbudet for å gi et tilbud til folk i området.

Det ble i fjor gjort en brukerundersøkelse: 60% førstegangsbesøkende, 60% utlendinger. De fleste kommer inn i området mellom Hjerkinns og Kongsvold. 2/3 er her for å se moskus. 1/3 som er ute i andre ærend. Ferdsele innover i indre deler av fjellet har ikke økt, bruken av bussen til Snøheim har gått ned, ferdsel til Snøhetta er stabil. Sonen vi har foreslått er der trykket er størst. Dette ferdselstrykket klarer vi ikke å styre uten ferdselsrestriksjoner. Folk kan styres med Moskusstien, Snøheim og viewpoint SNØHETTA. Fjerning av moskus er et så drastisk tiltak at det vil ta alt fokuset bort fra alle de andre gode tiltakene vi har. Trafikken øker, spesielt inn fra E6. Restriksjonene er tenkt i ytre områder, med noen muligheter for unntak. Med restriksjoner kan vi kontrollere den skadelige ferdselen. Fjerning av moskus ville løst mye, men det er kontroversielt, men det er viktig at vi tar med dette og omtaler det i planen. Å fjerne moskusen er ikke reversibelt, det er ferdselsrestriksjoner.

Det er også dramatisk å legge begrensninger på allmenn ferdsel i fjellet. Men dette brukes på andre steder, Fokstumyra m.fl. Så det er ikke så uvanlig som vi kanskje tror. De fleste går uorganisert og de klarer vi ikke å styre på andre måter enn med ferdselsrestriksjoner. Vi kan ikke se bort fra dette som et tiltak. Men det er et tiltak en bør være veldig forsiktig med. Samtidig åpner vi for en viss bruk av landbruksnæring, jegere mm.

Folk må få mulighet til å bruke naturen for å lære om den for å bli glad i den og få lyst til å ta vare på den. Dette har vi diskutert mye i tidligere møter. Her er det villreinen som er en del av verneformålet. Vi har så mye annen natur i området som kan brukes i tidsrommet vi tenker restriksjoner, vi må gjøre noe som monner. Derfor er det helt riktig å innføre restriksjoner i dette området som er så viktig for villreinsens trekk. Hvis vi ikke skal ha restriksjoner her, hvordan skal vi da klare å argumentere for slike omfattende tiltak andre steder.

Hva slags varighet skal tiltaket ha? Vi bør kunne prøve andre tiltak før vi eventuelt senere bør prøve ferdselsrestriksjoner. Restriksjoner er et reversibelt tiltak, derfor bør det prøves og heller tas tilbake om det ikke har effekt eller om problemet for reinen går over.

Hvor er terskelen for reinen, ja trekket fungerer i dag, men når går grensa for at trekket opphører?

Unntaksbestemmelser fra ferdselsrestriksjoner:

Landbruk, sanking og lovpålagt tilsyn med beitedyr. Konsensus

Unntak for folk som har løst lovlig innenbygds jakt- og fiskekort? Avstemming i gruppa:

Ja, de bør være unntatt: 6

Nei, de bør ikke være unntatt: 4

Flertall for unntak for folk som har løst innenbygds jakt- og fiskekort. Kari Bentsdal avstod fra å stemme på grunn av at hun hadde tatt dissens mot tiltaket.

Med dette menes at det ikke kan jaktes hverken stor- eller småvilt i ferdselsrestriksjonssona, men at folk med gyldig unntak (lovlig innenbygds jakt- og fiskekort) kan bevege seg gjennom den for å komme til områder der dette kan gjøres lovlig.

Må vi lokale absolutt inn i dette området å jakte og fiske? Vi har så mange områder å ta av. De lokale vil bevare villreinen, da vil de ha forståelse og respekt for dette tiltaket.

Det er enklest om reglene er like for alle.

Viktig med gode informasjonstiltak tilknyttet dette.

Flertall

Dissens:

Representanten fra SF Møre og Romsdal vil prioritere fjerning av moskus over tiltaket med ferdselsrestriksjoner, men er ikke uenig i at en skal gå for ferdselsrestriksjoner. Dissens formuleres og sendes over til gjennomsyn før det tas inn i planen.

Dissens:

Representanten fra Dovre kommune: Har sett på tall over ferdselen over flere år. Ferdsel i fjellet som ikke knytter seg til moskus innover i fjellet er liten og nedadgående. Mest av denne ferdselen i juli og første del av august. Fra Snøheim til Reinheim er det relativt liten ferdsel. Fra Snøheim til Snøhetta er det mindre ferdsel nå enn for noen år tilbake. Det er i all hovedsak ferdselen knyttet til Moskus fra Grønbakken og Kongsvold, og viewpoint SNØHETTA som er problemet, ikke ferdselen lenger inn i fjellet. Det virker ikke som det er noen stor økning i flerdagsturer i fjellet. Tida er ikke moden for ferdselsrestriksjoner per nå.

Scenarioanalyser: Det er ei forutsetning i disse at når en tar bort stimerking mm. så fjernes all ferdsel. Det stemmer ikke. Det har vært sameksistens mellom rein og folk i mange år som vi må ha med oss. Det skal fortsatt være folk på Dovrefjell, men på et nivå som fungerer for både villrein og folk. Vi må ikke ha som ideal at det ikke skal være folk på Dovrefjell. Representanten mener at det er for tidlig med ferdselsrestriksjoner. Vi må få flere besøkende over på guiding og prøve andre tiltak først, før en eventuelt vurderer ferdselsrestriksjoner.

Bør området vest for Kolla være lov å jakte rein i?

Er det av hensyn til reinen eller reinsjegerne? Generelt sett bør en kunne ta ut dyra raskt og effektivt. Vi må kunne legge til rette for at jakta kan skje så raskt og effektivt som mulig. Jegerne kan bruke bussen for å komme seg inn. De vil derfor trolig ikke gå Strolpsjødalen inn og føre til mer ferdsel.

Hvem er for at det skal kunne jaktes i dette området: 5

Hvem er mot at det skal kunne jaktes i dette området: 5

Tas med at dette er diskutert, men at en ikke har kommet til enighet. Det blir dermed ikke lov å jakte i noen deler av området foreslått for ferdselsrestriksjoner.

Med dette menes at det ikke kan jaktes hverken stor- eller småvilt i ferdselsrestriksjonssona, men at folk med gyldig unntak (lovlig innenbygds jakt- og fiskekort) kan bevege seg gjennom den for å komme til områder der dette kan gjøres lovlig.

Representanten fra Lesja kommune Sigurd Alme deltok i diskusjonen for innsatsområdene 1, 2, 3, 6 og første del 4. Han forlot møtet etter dette for andre gjøremål.

Stenge og Fjerne Reinheim turisthytte og tilhørende stier i Strolpsjødalen

Dette er et dramatisk tiltak. På Hardangervidda har de heller gått for å stenge hyttene. Hadde det vært enklere å si stenge og etter hvert vurdere riving i denne planen også?

Ta inn følgende ordlyd: stenge og rive Reinheim.

Konsensus

Regulere organisert ferdsel knyttet til moskus / regulere organisert ferdsel

Flertall

Dissens:

SF Møre og Romsdal vil heller fjerne moskusen enn å gå for dette tiltaket.

Fjerne muligheter for villcamping langs E6

Bør kombineres med campingforbud. Ta inn dette i tiltaket. Kan godt være prioritet 2. Legge inn argument med trafiksikkerhet langs E6 som et argument.

Konsensus

Styre ferdsel til Viewpoint Snøhetta

Konsensus

Øke ressurser til oppsyn og forvaltning

Konsensus

Opprette forum for dialog mellom forvaltning, næringsliv, kommuner og andre relevante aktører

Flyttes til innsatsområde 7.

Konsensus

Forbud fuglehundprøver og trening av fuglehunder vest for E6 over Dovrefjell

Raskere å innføre enn ferdselsrestriksjoner, men vil også gjelde som følge av ferdselsrestriksjonene.

Konsensus

Tiltak innsatsområde 4 – trinn 2

Fjerne moskusen

Flertall

Dissens:

Sf Møre og Romsdal. Dette tiltaket bør være pri 1. under trinn 1

Fjerne Snøheim turisthytte

Stenge og fjerne som ordlyd i tiltaket.

Ferdselen til Snøhetta kan dukke opp andre steder. Det er noe en bør ha i bakhodet.

Konsensus

Fjerne Snøheimvegen

Konsensus

2.5 Innsatsområde 5 – Bestandsforvaltning

Tiltak innsatsområde 5

Ny bestandsmodell/ høstingsmodell

Få fram at det allerede er gjort bestandsforvaltningstiltak i Snøhetta som må få virke før en eventuell endring som følge av denne modellen settes i gang. Dagens bestandsforvaltning er bra.

Denne endres til prioritet 2.

Konsensus

Forbedre tellinger

Forutsetning for dette er at en merker dyr for å lette dette arbeidet. Pass på å skille på i tiltaket: Noe går på villreinutvalget sitt arbeid, noe går på kvalitetsnormen. Begge deler må få tilført nok midler.

Bør være pri 2.

Konsensus

Analysere Snøhetta Øst og Vest hver for seg

Bør være pri 2.

Konsensus

GPS-prosjekt

NINA utarbeider nå med en prosjektbeskrivelse for GPS-prosjekt. Det jobbes med dette tiltaket allerede, men det er viktig at vi omtaler det for å få frem hvor viktig det er.

Pri 1.

Konsensus

2.6 Innsatsområde 6 – Snøhetta Vest

Innsatsområde 6A: Opprettholde og bedre villreinens trekkmuligheter i Snøhetta vest villreinområde

Tiltak innsatsområde 6A – Opprettholde og forbedre trekkmuligheter

Åpne- og stengetider på veien fra Eikesdalen til Aursjøen

Denne går igjen i flere innsatsområder for å synliggjøre viktigheten.

Viktig å ta inn en bestemmelse på hvor tidlig de kan brøyte den opp, i dag brøytes den fra 18. mai og åpnes 1. juni. Vi må gi de nødvendig mulighet til å brøyte opp i forkant, men ikke veldig lenge før, det letter tilgangen til området og fører til mer ferdsel.

Forslag om brøyting for tørking og vedlikehold fra 1. juni og åpning 15. juni. Unntak for landbruksnæring som må drive ettersank av beitedyr etter 30 oktober og for nødvendig drift av anlegg for kraftregulanten.

Konsensus

Campingforbud og fjerning av muligheter for villcamping langs Aursjøveien

Denne går også igjen i to innsatsområder siden den er aktuell for flere problemstillinger.

Ta inn i tiltaket: Vi bør se på muligheter for en eller noen tilrettelagte plasser langs veien for å gi folk en viss mulighet til camping i området, men da kontrollert og tilrettelagt.

Konsensus

Tiltak innsatsområde 6B – Ivareta urørte områder og trekkpassasjer som reinen bruker i dag

Stenge veien inn Sandgrovbotn for allmenn motorferdsel

Må trolig til en endring av konsesjonen for kraftverket. Unntak for landbruksnæring til slipp, sank og tilsyn, og oppsynsvirksomhet og kraftregulant. Også unntak for kjøring til hytter, buer, sætre ovenfor bommen. Vanskelig å vurdere effekt, kanskje denne bør settes til middels/høy? De potensielle negative konsekvensene av økt ferdsel kan være store.

Hvor høyt opp bør bommen være, helt ned til hyttefeltene eller opp til Johanhytta?

Bommen bør være ved krysset mot hyttefelt ved Brumyran.

Må ha informasjon ved Europaveien om at forbudet gjelder lenger opp. Denne bør være særlig retta mot syklistar.

Konsensus

Innføre sykkelforbud på veien inn Sandgrovbøtn

Gjelder fra samme sted som forbud mot allmenn motorferdsel på samme vei.

Konsensus

Ta planer om Eikesdal alpin ut av kommunaleplans arealdel

Bør gjøres likt for Bjorli og Eikesdalen. Ta med litt om dette i beskrivelsen. Disse må ses i sammenheng.

Konsensus

Flytte skiløypene i Bjorli (Fjelløypa og Kongelbergløypa)

Bør lages ei felles løype som erstatter disse to. Representanten fra Lesja kommune mener det ville vært en bedre løsning å fjerne Fjelløypa og beholde Kongelbergløypa. Viktig at gruppa sender signal om at skiløyper innover i fjellet ikke er ønsket.

Konsensus

Stanse videre utbygginger på Bjorli

Se beskrivelse i tiltaket. Det er i dag ca. 1200 hytter på Bjorli, og vidare ambisjon i områderegeringsplan er at en fram til 2040 kan bygge 5000 nye senger på Bjorli fordelt på 400-500 enheter fritidsboliger, uteleieenheter og hotell.

Ta ut av planen det som er regulert per i dag og omregulere området til LNF-formål.

Gjeldende kommuneplan ble vedtatt rundt 2010-2013. Det er begrensninger i gjeldende områderegeringsplan fro bruk av alpin-anlegg og åpningstider.

Samla belastning fra Bjorli er allerede stor og bør ikke bli større. Det er den fremtidige hyttebygginga vi virkelig vil til livs.

Dette går vi for: hindre vidare utbygging av alpinanlegg og hytter/fritidsboliger på Bjorli.

Flertall

Dissens fra representanten fra Lesja kommune, Sigurd Alme. Denne formuleres og oversendes for godkjenning før den tas inn i planen.

Campingforbud og fjerning av muligheter for villcamping langs Aursjøveien

Denne går også igjen i to innsatsområder siden den er aktuell for flere problemstillinger.

Ta inn i tiltaket: Vi bør se på muligheter for en eller noen tilrettelagte campingplasser langs veien for å gi folk en viss mulighet til camping i området, men da kontrollert og tilrettelagt.

Konsensus

2.7 Innsatsområde 7: Arealplanlegging og arealforvaltning

Tiltak innsatsområde 8

Statlige planbestemmelser

Konsensus

Planvask av kommunale planer

Dette må ikke bli en ekstrabelastning for kommunen. Det må følge vanlig løp med revisjon av kommuneplanens arealdel. Noen kommuner kan ha behov for tilførsel av midler for å få dette gjort. Dette arbeidet er i gang og SF har mulighet til å komme med innsigelse i saker som angår villrein.

Det ligger mange gamle reguleringsplaner i mange kommuner som burde tas bort. Å gjøre dette er en stor jobb som vil kunne kreve tilførsler av midler eller egne prosjekt på det. Noen detaljreguleringsplaner gjelder foran kommuneplanens arealdel, disse bør derfor tas bort for å harmonere med dagens politikk og dagens kunnskapsgrunnlag.

Tiltaket skal gjelde alle juridisk bindende kommunale arealplaner.

Løftes til Pri 1.

Konsensus

Oppkjøp og fjerning av hytter

Konsensus

Forbud mot mineralundersøkelser og -utvinning

I nasjonalt villreinområde.

Intensjonen med et slikt forbud er å hindre storskala naturinngrep som gruvedrift og store uttak av mineraler og bergarter. Det er ikke intensjonen at et slikt forbud skal ramme mindre grusuttak og masseuttak. Det gjøres derfor unntak fra forbudet for nødvendig uttak av masser for vedlikehold av veier o.l. Slike uttak bør fortsatt omsøkes slik praksisen er i dag.

Konsensus

Forbud mot vindkraftutbygging

Bør få inn dette med solkraft i samme tiltak. Forbud mot konsesjonspliktig sol- og vindkraft i villreinområdet og randsoner.

Konsensus

Redusere motorferdsel i villreinområdet

Dette må til for å dempe den samla belastninga i området både sommer og vinter. Begrense ferdsele til et nødvendig minimum. Motorferdsel på snødekt mark må opphøre 20 april eller 3. påskedag om denne faller senere.

Her må det gjøres ei vurdering på hva som er best for villreinen. Det er ikke sikkert at det er barmarkskjøringa som er det verste for villreinen. Ferdsel på snødekt mark kan være verre. Det er veldig mye fokus på terrengskader. Kan også vurdere helikoptertransport. Det er raskt effektivt og krever planlegging. Snøfjelltjønnin er et tema her. Hit er det kjørespor og kanskje mer gunstig at de kjører på barmark enn på snø. Dette og flere fokusområder har en via lite oppmerksomhet i dette arbeidet. Dette skyldes bla fokuset på kvalitetsnormen og bedring av tilstand. Vi må si noe om disse områdene i planen og at de er viktige selv om de ikke er nevnt i særlig grad.

Forsvaret har en del uheldig flyging i Snøhetta og andre områder både i sårbare perioder og i jakta. Det er forsøkt å ta flere initiativ opp mot Forsvaret ang. dette, men de er vanskelige å få i tale. Dette er også spilt inn til stortingsmeldingsarbeidet.

Konsensus

Opprette forum for dialog om forvaltninga av villreinen for verneområdeforvaltning, næringsliv, kommuner, regionale myndigheter mm.

Grunneiere og rettighetshavere bør nevnes i tittelen på tiltaket og i beskrivelsen. Vi presiserer dette i teksten.

Konsensus

Kommunene skal sende alle nye arealplaner, utbyggingssaker og inngrepssaker som kan påvirke villreinen sine leveområder og livsvilkår til den regionale villreinnemnda for høring.

Konsensus

Ikke tillate nye hytter eller utvidelser av eksisterende hytter i Snøhetta villreinområde.

Det var flertall i gruppa for dette tiltaket, med 10 mot 1 stemme.

Representanten fra Lesja kommune, Sigurd Alme, stemte mot. Representanten mener at en modernisering av eksisterende hytter gjennom mindre utvidelser, eller oppføring av utedoer, trolig har liten til ingen belastningseffekt på villreinen. Det påpekes at det er stor forskjell i bruken av området avhengig av brukergruppen, der personer med relasjoner til området som regel utøver mer respekt for naturen enn tilreisende og besøkende. Representanten foreslår derfor at det settes vilkår framfor å forby utvidelser. Eksempler kan være vilkår som avgrenser antall soverom eller som avgrenser bebygd areal inntil 100 m².

2.8 Innsatsområde xxx

Følgende tiltak legges innunder andre innsatsområder.

Videreføre informasjonsrådgiver for verneområdeforvaltningen

Prioritet 2.

Konsensus

Forbud mot villreinsafari

Konsensus

Redusere risiko for smitteoverføring, saltsteinsplasser

Plasseringsstrategi, tekniske innretninger mm. Her må en bruke dialog som virkemiddel.

Konsensus

Avslutningsvis

Gruppa synes det har vært en lærerik og god prosess. Den har vært litt raskt, men samtidig effektiv. Det har vært god takhøyde og gode diskusjoner i gruppa.